

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy
Spolecznej w Łopusznie w dniach 22, 23, 25 i 26.05.2023 r.

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie jest gminną jednostką organizacyjną, utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 9 032 mieszkańców. Burmistrzem Miasta i Gminy jest Pani Irena Marcisz.

Ośrodek został utworzony na mocy Uchwały Nr XII/90 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwa „Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie”. Ośrodek posiada własny REGON 290680760 i NIP 959-13-10-747. Dyrektorem Ośrodka jest Pan Mariusz Łuszczynski.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr XXXV/300/2018 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 26 czerwca 2018 roku w sprawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie, zmieniony: Uchwałą Nr XIII/105/2019 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 29 października 2019 roku, Uchwałą Nr XVI/132/2019 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 30 grudnia 2019 roku, Uchwałą Nr XLII/357/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 24 listopada 2022 roku; w § 5.1 Statutu odnotowano nieaktualne zadania z zakresu pomocy społecznej.
- 2) Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie wprowadzony Zarządzeniem Nr K.021.16.2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie z dnia 27 lipca 2022 r., zmieniony Zarządzeniem Nr D.021.8.2023 Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie z dnia 20 kwietnia 2023 r.;
- 3) Uchwałą Nr XLIV/368/2022 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 grudnia 2022 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łopuszno na lata 2023-2028;
- 4) Uchwałą Nr XVIII/95/2004 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 10 listopada 2004 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania; w trakcie kontroli przedstawiono projekt nowej uchwały, która będzie procedowana przez Radę Miejską 31 maja 2023 r.;

- 5) Uchwałę Nr XXII/185/2020 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 22 września 2020 roku w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych, udzielających schronienia osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym, które ostatnie stałe miejsce zameldowania posiadały na terenie Gminy Łopuszno;
- 6) Uchwałę Nr III/19/2018 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 7) Uchwałę Nr XLV/377/2023 Rady Miejskiej w Łopusznie z dnia 30 stycznia 2023 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 8) Uchwałę Nr III/18/2018 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 28 grudnia 2018 roku w sprawie przyjęcia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
- 9) Upoważnienie Nr 42/2016 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 01.07.2016 roku dla Pana Mariusza Łuszczynskiego, Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej;
- 10) Upoważnienie Nr 34/2020 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 04.12.2020 roku dla Pani Anny Lesiak, Zastępcy Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej;
- 11) Zarządzenie Nr 11/2021 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 22 stycznia 2021 roku w sprawie określenia wartości jednej godziny usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunki domowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie (20 zł);
- 12) Zarządzenie Nr 7/2022 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie z dnia 3 marca 2022 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup

posiłku lub żywności w ramach realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”;

- 13) Zarządzenie Nr 5/2022 Dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie z dnia 21 marca 2023 r. w sprawie określenia zasad przyznawania i ustalania wysokości świadczeń pieniężnych w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych w ramach realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Wach – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego – kierujący zespołem inspektorów – na podstawie upoważnienia do kontroli nr 342/2023 z dnia 19 maja 2023 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska.
2. Magdalena Pracoń – starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 341/2023 z dnia 19 maja 2023 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Pana Mariusza Paska.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie* pod pozycją 1/2023.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 22, 23, 25 i 26 maja 2023 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901) oraz przepisy

rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie mieści się w wolnostojącym, dwukondygnacyjnym budynku należącym do Gminy przy ul. Strażackiej 12, 26-070 Łopuszno, tel. 41 391-42-82. OPS ma do dyspozycji 12 pomieszczeń, w tym 6 biurowych: Dyrektor, księgową i kadrową pracują w osobnych pokojach, pracownicy socjalni zajmują 3 pokoje. Na parterze budynku znajduje się pomieszczenie do indywidualnych rozmów z klientami. Pokoje wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. Stwierdzono, że warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność (Zał. nr 1 – Protokół oględzin).

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadry.

W dniach kontroli w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łopusznie w obszarze pomocy społecznej zatrudnionych na umowę o pracę było 11 pracowników, w tym: dyrektor, 3 starszych pracowników socjalnych (w tym 1 osoba pełni funkcję zastępcy dyrektora), 1 specjalista pracy socjalnej, 1 pracownik socjalny i 5 opiekunek środowiskowych. Ponadto specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczyła firma zewnętrzna, która zatrudniała 5 specjalistów w zakresie: logopedii, psychologii, pedagogiki, integracji sensorycznej, fizjoterapii (Zał. nr 2 – Tabele

dotyczące kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Dyrektor i Zastępca Dyrektora Ośrodka posiadają odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej mają dyplom ukończenia specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni oraz świadczący specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach pracy, pracownicy socjalni posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych (wg etatów):

9032/5 = 1 806

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 806 mieszkańców.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Dyrektora MGOPS (Zał. nr 3 pkt 23) wynika, że w roku 2022 pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla 69 osób, w tym za 62 osoby opłacono składki zdrowotne. W 2023 roku do dnia kontroli wsparcia udzielono 63 osobom, w tym za 57 osób Ośrodek odprowadził składkę zdrowotną.

Kontroli poddano losowo wybrane akta, na podstawie których wydano decyzje nr:

DEC.PS.5010.14.2023/WK; DEC.PS.5010.26.2022/BGP; DEC.PS.5010.97.2022.BS;
DEC.PS.5010.9.2022.BS; DEC.PS.5010.67.2022.ES; DEC.PS.5010.59.2022/ES;
DEC.PS.5010.102.2022/WK; DEC.PS.5010.103.2023/WK; DEC.PS.5010.13.2023/WK;
DEC.PS.5010.28.2022/BGP.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowane akta zawierają dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ponadto przytoczono upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określano wysokość zasiłku, okres, na jaki został przyznany, sposób i termin wypłaty świadczenia.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest umieszczona w uzasadnieniu decyzji.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

W sprawdzonych decyzjach administracyjnych wydanych na zasiłki stałe zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin realizacji przypadał przed dniem ich uprawomocnienia się, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji i uzasadnieniu informując klienta o tym fakcie.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Dyrektora Ośrodka w roku 2022 pomocą okresową objęto 66 rodzin. W 2023 roku do dnia kontroli wsparcia udzielono 28 rodzinom. Wysokość wypłacanych zasiłków była zgodna z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Kontroli poddano dokumentację wybranych osób objętych pomocą na mocy decyzji:
DEC.PS.5011.79.2022.BS; DEC.PS.5011.31.2022.BS; DEC.PS.5011.139.2022/WK;
DEC.PS.5011.103.2022/WK; DEC.PS.5011.103.2023/WK; DEC.PS.5011.118.2022/WK;
DEC.PS.5011.36.2023/WK; DEC.PS.5011.80.2022.BS; DEC.PS.5011.18.2022.BS;
DEC.PS.5011.14.2023.BGP.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek opatrzony datą wpływu). W aktach znajdowały się m.in.: zaświadczenia lub oświadczenia o aktualnych dochodach, odcinki rent lub emerytur, zaświadczenia z PUP, weryfikacja danych o bezrobociu w Aplikacji Centralnej Rynku Pracy, oświadczenia klientów, faktury za leki.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji podawano wysokość przyznanej pomocy, okres na jaki jej udzielono, z jakiego powodu oraz sposób i termin wypłaty.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych odnotowano, że decyzjom, których termin płatności przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji uzyskanych od Dyrektora OPS wynika, że w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 r. pomocą w formie gorącego posiłku

w szkołach objęto 189 osób, w formie świadczenia pieniężnego 183 osoby, w formie świadczenia rzeczowego 8 osób. W 2023 r. do dnia kontroli gorący posiłek w szkołach przyznano dla 147 osób, świadczenia pieniężnego udzielono 89 osobom i 1 osobie przyznano świadczenie rzeczowe.

Dożywianie na terenie Miasta i Gminy Łopuszno było prowadzone w 4 placówkach oświatowych, Ośrodek opłacał posiłki za 181 uczniów w 2022 r. i 143 uczniów w 2023 r., koszt gorącego posiłku wynosił od 3 zł do 4,50 zł. Dodatkowo poza terenem Gminy Ośrodek finansował wyżywienie 8 uczniów w 2022 r. i 4 uczniów w 2023 r. w 2 placówkach, w których koszt gorącego posiłku wynosił 1,40 zł i 5 zł.

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami Programu.

Wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności regulują Zarządzenia Dyrektora Ośrodka. Wysokość świadczenia uzależniona jest od kryterium dochodowego i od liczby osób w rodzinie. W badanym okresie wysokość świadczenia na osobę miesięcznie wynosiła od 100 zł do 350 zł, a maksymalnie od 300 zł do 700 zł.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

DEC.PS.5024.118.2022.BS; DEC.PS.5024.97.2022/WK; DEC.PS.5024.123.2022/WK;
DEC.PS.5024.153.2022.BS; DEC.PS.5024.183.2022/WK; DEC.PS.5024.231.2022/BGP;
DEC.PS.5024.33.2022.BGP; DEC.PS.5024.70.2023.ES; DEC.PS.5024.46.2023/ES;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

DEC.PS.5024.131.2022/WK; DEC.PS.5024.435.2022/WK; DEC.PS.5024.18.2023.BGP;
DEC.PS.5024.178.2022.BGP; DEC.PS.5024.21.2023/WK; DEC.PS.5024.29.2023.BS;
DEC.PS.5024.21.2023/WK; DEC.PS.5024.288.2023/ES; DEC.PS.5024.415.2022/ES;
DEC.PS.5024.296.2022/ES.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja, określająca sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przywołano również Uchwałę Nr 140

Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, Uchwałę Rady Gminy dot. dożywiania i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji na posiłek określono dla kogo przyznaje się pomoc, na jaki okres, dzienną stawkę żywieniową, typ posiłku i realizatora pomocy. Decyzje wydawano na rok budżetowy.

Natomiast w postanowieniu decyzji na zasiłki celowe z Programu brak zapisu, że świadczenie pieniężne ma formę zasiłku celowego.

Decyzjom wydanym w ramach Programu, których realizacja przypadała przed dniem uprawomocnienia się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół kontrolny nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, MGOPS w Łopusznie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia czy opału. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka w 2022 roku udzieliła 24 osobom zasiłków celowych, a 11 osobom – specjalnych zasiłków celowych. W I kwartale br. było to odpowiednio – 7 osób i 2 osoby. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe przyznawane były w szczególności na pokrycie kosztów zakupu leków i leczenia, zakupu żywności.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

zasiłek celowy:

DEC.PS.5012.8.2022/WK;	DEC.PS.5012.53.2022/WK;	DEC.PS.5012.8.2023/WK;
DEC.PS.5012.4.2023/ES;	DEC.PS.5012.7.2022.BS;	DEC.PS.5012.3.2023/WK;
DEC.PS.5012.1.2022/WK;	DEC.PS.5012.51.2022/WK;	DEC.PS.5012.6.2022/ES;
DEC.PS.5012.54.2023/ES;		

specjalny zasiłek celowy:

DEC.PS.5012.50.2022/WK; DEC.PS.5012.16.2022.BS; DEC.PS.5012.12.2022.BS;
DEC.PS.5012.30.2022/WK; DEC.PS.5012.44.2022/BGP; DEC.PS.5012.14.2022/WK;
DEC.PS.5012.5.2023.BGP; DEC.PS.5012.8.2023/WK; DEC.PS.5012.28.2022/WK;
DEC.PS.5012.36.2022.ES.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny, m.in.: zaświadczenia o aktualnych dochodach, zaświadczenia z PUP, karty informacyjne leczenia szpitalnego, faktury za zakupione leki, oświadczenia klientów.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określono wysokość przyznanej pomocy, miesiąc za jaki przyznano pomoc, cel na jaki udzielono świadczenia oraz sposób i termin wypłaty.

Natomiast w 8 przypadkach decyzji na specjalne zasiłki celowe w postanowieniu nie wpisano celu, na jaki przyznano pomoc.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że prawidłowo informowano stronę o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności.

W pouczeniu decyzji strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie w okresie objętym kontrolą realizował usługi opiekuńcze, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Cena 1 godziny usług opiekuńczych została określona Zarządzeniem Nr 11/2021 Wójta Gminy Łopuszno z dnia 22 stycznia 2021 r. i wynosiła 20 zł. Usługi były świadczone

przez 5 opiekunek zatrudnionych w Ośrodku na podstawie umowy o pracę. W 2022 roku pomoc realizowana była u 22 osób, a w 2023 r. do dnia kontroli – u 18 osób. W badanym okresie żadnej osobie nie odmówiono wsparcia w tym zakresie.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

DEC.PS.5036.8.2023.BS; DEC.PS.5036.5.2023.BS; DEC.PS.5036.12.2022/WK;
DEC.PS.5036.18.2022/WK; DEC.PS.5036.2.2023.BGP; DEC.PS.5036.7.2023.BS;
DEC.PS.5036.4.2023.BS; DEC.PS.5036.12.2022/BS; DEC.PS.5036.1.2023/WK;
DEC.PS.5036.35.2022/WK; DEC.PS.5036.26.2022/WK.

W aktach klientów znajdowały się m.in.: wnioski, wywiady lub ich aktualizacje, odcinki rent i emerytur, oświadczenia majątkowe, zaświadczenia lekarskie, notatki służbowe.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, Uchwałę Rady Gminy i Zarządzenie Wójta dotyczące usług opiekuńczych oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Wymienione akty prawne przywołano z aktualnie obowiązującymi publikatorami.

W postanowieniu decyzji określono czas, na jaki przyznane zostało wsparcie, liczbę godzin dziennie i dni, w które świadczone będą usługi, kto jest realizatorem usług, pełny koszt 1 godziny, faktyczną odpłatność za 1 godzinę lub informacja o zwolnieniu z odpłatności, termin i miejsce wnoszenia odpłatności. Brak zakresu usług.

Decyzjom, których realizacja przypadała przed dniem ich uprawomocnienia się nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej).

W 2022 roku usługi te świadczone były na rzecz 7 dzieci, a w roku bieżącym – dla 6 dzieci. Zadanie to zostało zlecone, a wykonawca wyłoniony w drodze zapytania ofertowego. Usługi były realizowane przez Centrum Diagnostyki i Terapii „Logo SI” Irena Sępień z Małogoszcza w miejscu zamieszkania dziecka. W dniach kontroli pomoc świadczyło 5 specjalistów w zakresie: logopedii, psychologii, pedagogiki, integracji sensorycznej, fizjoterapii.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

DEC.PS.5035.3.2023/WK; DEC.PS.5035.5.2023/WK; DEC.PS.5035.1.2023/WK;
DEC.PS.5035.4.2023/WK; DEC.PS.5035.2.2023/WK; DEC.PS.5035.2.2022/WK;
DEC.PS.5035.3.2022/WK.

W aktach znajdują się m. in.: wywiady środowiskowe, zaświadczenia o wysokości dochodów, zaświadczenia z poradni zdrowia psychicznego o konieczności wykonywania specjalistycznych usług opiekuńczych, oświadczenia o sytuacji dochodowej.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przytoczono również upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej.

W postanowieniu sprawdzonych decyzji określono okres, na jaki przyznane zostało wsparcie, ilość godzin miesięcznie i dni tygodnia, w jakim zakresie i przez kogo będą świadczone usługi, koszt 1 godziny oraz faktyczną odpłatność za godzinę.

W uzasadnieniu w sposób obszerny opisano stan prawny i faktyczny, który miał wpływ na przyznanie pomocy oraz wskazano termin i miejsce wnoszenia odpłatności.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W DPS przebywa 17 osób, w tym w okresie objętym kontrolą skierowano 5 nowych osób.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Łopusznie jest realizowana poprzez: udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania

spraw życiowych; poradnictwo dotyczące udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe; wspomaganie w rozwiązywaniu problemów, pokonywaniu trudności; umawianie spotkań z psychologiem; pomoc w wypełnianiu i kierowaniu wniosków na Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności celem ustalenia stopnia niepełnosprawności; wydawanie skierowań do programu POPŻ, dystrybucja żywności, dla części klientów dowożenie do domu; umawianie wizyt lekarskich, często towarzyszenie podczas niech z klientem, przepisywanie lekarstw, stały kontakt z Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Łopusznie; pomoc w wypełnianiu deklaracji do PGE; obsługa i bieżący monitoring osób, które korzystają z teleopieki; prowadzenie rozmów wspierających i motywujących z klientami; pomaganie klientom w przygotowywaniu projektów pism do różnego rodzaju instytucji.

Ważnym instrumentem pracy socjalnej z osobami ubiegającymi się o pomoc są kontrakty socjalne, które jak opisano powyżej mają na celu zobowiązanie zainteresowanego do podejmowania z pracownikiem wspólnych działań zmierzających do przezwyciężenia jego trudnej sytuacji życiowej. W MGOPS pracownicy socjalni w 2022 roku zawarli 11 kontraktów socjalnych i 10 kontraktów w roku bieżącym.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”, zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego, usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdowały się m.in.: zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, oświadczenia klientów, karty leczenia szpitalnego, faktury za zakupione lekarstwa, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W Statucie Ośrodka odnotowano nieaktualne zadania z zakresu pomocy społecznej.

Warunki lokalowe dają klientom możliwość swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Dyrektor i Zastępca Dyrektora posiadają odpowiednie wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku, zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyły specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni oraz pracownicy zajmujący się specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 806 mieszkańców.

W zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Informacja o tym, że zasiłkobiorca w okresie pobierania zasiłku stałego będzie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym jest umieszczona w uzasadnieniu decyzji.

W podstawie prawnej sprawdzonych decyzji administracyjnych wydanych w zakresie pomocy społecznej widniały prawidłowe przepisy oraz aktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w zakresie pomocy społecznej. Ponadto, w zależności od formy pomocy, przytoczono odpowiednie uchwały Rady Gminy dotyczące dożywiania i usług opiekuńczych, Uchwałę Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Zespół kontrolny odnotował, że decyzjom, których termin płatności czy realizacji posiłku przypadał przed dniem ich uprawomocnienia nadano rygor natychmiastowej wykonalności, w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, w sentencji informując klienta o tym fakcie, a w uzasadnieniu podawano powód, z uwagi na który nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

W postanowieniu decyzji na zasiłki celowe z programu „Posiłek w szkole i w domu” brak zapisu, że świadczenie pieniężne ma formę zasiłku celowego.

W 8 przypadkach decyzji na specjalne zasiłki celowe w postanowieniu nie wpisano celu, na jaki przyznano pomoc.

W postanowieniu decyzji przyznających usługi opiekuńcze brak informacji o zakresie usług.

W pouczeniu wszystkich skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania (art. 127a k.p.a.).

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Miasta i Gminy Łopuszno dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z zasadami prawidłowego żywienia, a tym samym z celami programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Zespół kontrolny stwierdził, że MGOPS w Łopusznie wykorzystuje kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej.

Biorąc powyższe pod uwagę, **działalność kontrolowanej jednostki ocenia się pozytywnie z uchybieniami**. W zakresie objętym kontrolą stwierdzone uchybienia miały wyłącznie charakter formalny i nie powodowały następstw dla wykonywanych zadań.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Dyrektora kontrolowanej jednostki. Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Dyrektorem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów.

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Protokół oględzin.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Tabela pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach *Kwach*
2. Magdalena Pracownik *MPracownik*

Kielce, dnia 26 czerwca 2023 r.

Ze strony kontrolowanej:
Z up. Burmistrza Miasta i Gminy
DYREKTOR
Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej

Mariusz Łuszczynski
Data i podpis

30.06.23

Łopuszno

ŚWIĘTOKRZYSKI

URZĄD WOJ. ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielce 3, 25-516 Kielce

Z up. WÓJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Mariusz Pasek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

**MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
W ŁOPUSZNI**
26-070 Łopuszno, ul. Strażacka 12
tel. 41 391 42 82, 41 381 27 51
NIP: 959-13-10-747, REGON: 290680760